

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתנב

ערב שבת-קודש
פרשת וישלח
י"ב בכסלו ה'תשע"א

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ב בכסלו ה'תשע"א – י"ט בכסלו ה'תשע"א

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ב בכסלו	הלי' טומאת צרעת פרק ה-ז.	הלי' חגיגה פרק ג.	מ"ע קיב.
ש"ק	י"ג בכסלו	פרק ח-י.	הלי' בכורות... בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קי.
א'	י"ד בכסלו	פרק יא-יג.	פרק ב.	מ"ע קיא.
ב'	ט"ו בכסלו	פרק יד-טז.	פרק ג.	מ"ע קב. קג.
ג'	ט"ז בכסלו	הלי' מטמאי משכב ומושב... בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ד.	מ"ע צט.
ד'	י"ז בכסלו	פרק ז-ו.	פרק ה.	מ"ע ק.
ה'	י"ח בכסלו	פרק ז-ט.	פרק ו.	מ"ע קו.
ו'	י"ט בכסלו	פרק י-יב.	פרק ז.	מ"ע קד.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
5.05	4.39.0	11.56	11.26	8.47	6.20	5.19	4.57	4.10	ו', י"ב בכסלו
5.04	4.38.6	11.56	11.26	8.48	6.21	5.20	4.58	4.11	ש"ק, י"ג בכסלו
5.04	4.38.2	11.56	11.26	8.49	6.22	5.21	4.59	4.11	א', י"ד בכסלו
5.04	4.37.8	11.57	11.27	8.49	6.23	5.22	5.00	4.12	ב', ט"ו בכסלו
5.03	4.37.5	11.57	11.27	8.50	6.24	5.23	5.01	4.13	ג', ט"ז בכסלו
5.03	4.37.2	11.57	11.27	8.50	6.25	5.23	5.01	4.14	ד', י"ז בכסלו
5.03	4.36.9	11.58	11.28	8.51	6.26	5.24	5.02	4.14	ה', י"ח בכסלו
5.03	4.36.6	11.58	11.28	8.52	6.27	5.25	5.03	4.15	ו', י"ט בכסלו

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה 'בכמו ארבע מינוטין' (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י
5:20	4:21	5:16	4:06	5:18	4:17	5:16	4:03	5:20	4:21
5:18	4:19	5:14	4:04	5:16	4:14	5:15	4:00	5:18	4:19

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

יעקב הדגיש את מעלת העבודה בזיכוך ה"חמור"

אם האופן הנעלה בגאולה הוא "זכו - עם ענני שמיא", מדוע לא ביטא יעקב את מוכנותו לגאולה בעניין הקשור ל"ענו"? • ומה ההבדל בין השימוש בחמור שנאמר באברהם, במשה ובמשיח? • זיכוך החומר באופן שיוכל להתאחד עם הקדושה החל בשלבים • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

יעקב לאמר וגו'⁶, כפי שממשיך רבינו הזקן לכאר, שהן אמת שיעקב מצדו השלים את כל ענייניו, אבל עשו, עדיין "הולך לקראתך וארבע מאות איש עמו"⁵ לעשות מלחמה, היינו, שעבודתו של יעקב לא פעלה עדיין שבירת ("עס האט נאך ניט דורכגעבראכן") חומר (חומריות וגסות) העולם, שמשיח יוכל כבר לבוא למטה מעשרה טפחים.

ב. ואינו מובן⁷: למה רמו יעקב את הגאולה העתידה בעניין ה"חמור" דווקא?

הרי איתא בגמרא⁸: "כתיב⁹ וארו עם ענני שמיא גו', וכתוב עני ורוכב על חמור"¹⁰ - זכו, עם ענני שמיא,

(6) שם לב, ז.

(7) מכאן עד סוף ס"ז - הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידית), ונדפס בלקו"ש ח"א ע' 70 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, ועוד כמה פרטים מהנחה בלתי מוגה (ע"פ סרט-הקלטה).

(8) סנהדרין צח, א.

(9) דניאל ז, יג.

(10) שהרי זה שני הפכים - כפירוש רש"י (סנהדרין שם) ש"עם ענני שמיא כבר איניש אתי", היינו, "במהירות", וא"כ, אין זה יכול להיות באופן ד"עני ורוכב על חמור", "כעני הבא על חמורו בעצלות" (מהנחה בלתי מוגה).

א. [.] על-פי זה יובן גם מה שכתוב בפרשת השבוע ראזלינן מיניה, פרשת וישלח: "וישלח יעקב מלאכים גו' אל עשו", וצוה להם להודיעו "ויהי לי שור וחמור גו"¹, ואיתא במדרש²: "חמור זה מלך המשיח, שנאמר עני ורוכב על חמור". והעניין בזה:

רבינו הזקן, בעל השמחה, מבאר בתורה אור⁴, שיעקב שלח להודיע לעשו, שלאחרי עבודתו עשרים שנה בבית לבן, השלים את עבודתו בשלימות, ומצדו יכול להיות כבר "ויבוא יעקב שלם"⁵, יחד עם כללות העולם, באופן שיתוקן חטא עץ הדעת להיות כמו שהיה קודם החטא, ובהוספה על זה.

וזהו שאמר יעקב "ויהי לי . . חמור" - שמצדו ישנו כבר העניין של "עני ורוכב על חמור"; אצלו יש כבר משיח!

אלא שלאחרי זה הגה "וישובו המלאכים אל

(1) לב, ד"ו.

(2) ב"ר פע"ה, ו.

(3) זכריה ט, ט.

(4) ר"פ וישלח.

(5) שם לג, יח.

לא זכו, עני ורוכב על חמור".

ועל-פי זה קשה יותר: עניין זה שיעקב היה מוכן לגאולה העתידה, היה מצד שלימות עבודתו - "זכו", ואם כן, למה רמוז את משיח (לא בעניין של "ענן", אלא) בעניין "רוכב על חמור" דווקא?

ג. בפרקי דרבי אליעזר¹¹ איתא שהחמור שנאמר במשיח "עני ורוכב על חמור", הוא החמור שנאמר במשה רבינו, "וירכיבם על החמור"¹², והוא החמור שנאמר באברהם אבינו, "ויחבוש את חמורו"¹³.

והיינו¹⁴, שאברהם, משה ומשיח מהווים המשך של אותו עניין:

אברהם - התחיל "שני אלפים תורה"¹⁵,

משה רבינו - קיבל את התורה מסיני ומסרה

לכל ישראל¹⁶,

ואף שהפסוק "וירכיבם על החמור" נאמר לפני מתן-תורה, מכל מקום, נאמר זה בעניין יציאת מצרים שהוא הכנה למתן-תורה, כמו שכתוב¹⁷ "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה",

ותכלית מתן-תורה תתגלה על-ידי מלך המשיח.

ד. ואף-על-פי-כן ישנו חילוק בין השימוש של אברהם בחמור, והשימוש של משה, ועד לשימוש של משיח:

באברהם נאמר רק שהשתמש בחמור עבור העצים והמאכלת¹⁸; הוא בעצמו עם הנערים הלכו

11 פל"א.

12 שמות ד, כ.

13 וירא כב, ג.

14 בהבא לקמן - ראה גם לקו"ש חל"א ע' 19 ואילך (גם משיחה זו).

15 ע"ז ט, א. וראה לקו"ת האר"ז ר"פ לך. ד"ה וה' ברך את אברהם - להצ"צ - נדפס בחידושי על מס' ב"ב (אוה"ת חיי שרה קכו, א).

16 אבות רפ"א.

17 שמות ג, יב.

18 שלכן, כאשר אברהם אמר לשני נעריו "שבו לכם פה עם החמור ואני והנער נלכה גו", אזי "ויקח אברהם את עצי העולה וישם על יצחק בנו ויקח בידו... את המאכלת" (וירא כב, ה'ז), כיון שעד עתה היו העצים והמאכלת

רגלי, ורק את העצים והמאכלת - עניינים המסייעים לאדם - הניח על החמור.

במשה רבינו נאמר "ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכיבם על החמור" - אשתו ובניו קרובים הרבה יותר לאדם מאשר עצים ומאכלת, שהרי אשתו היא "עזר¹⁹ כנגדו"²⁰, "כגופו דמיא"²¹, ו"ברא כרעא דאבוה"²², והרי ירך הוא חלק התחתון שבאדם עצמו.

ובמשיח נאמר "עני ורוכב על חמור", היינו, שמשיח עצמו יהיה רוכב על חמור.

ה. עניין השימוש ורכיבה על החמור הוא - שעל-ידי זה יכול האדם וענייניו לבוא למקום כזה, שמצד גבהו או ריחוקו, אי אפשר להגיע אליו ללא החמור.

וכן הוא גם בעניין רכיבה על החמור ברוחניות, - ש"חמור" מורה על "חומר", כפירוש הידוע של הבעל שם טוב²³ על הפסוק²⁴ "כי תראה חמור גו" -

היינו, שעל-ידי בירור וזיווך החומריות והגשמיות, יכולים להגיע ולהתעלות למדריגה כזו שהנשמה מצד עצמה אינה יכולה להגיע לשם, כמו שכתוב²⁵ "ורב תבואות בכח שור"²⁶.

ו. בזמנו של אברהם אבינו - התחלת שני אלפים

מונחים ע"ג החמור (מהנחה בלתי מוגה).

19 בראשית ב, יח.

20 כדאיתא בגמרא (יבמות סג, א) "אדם מביא חיטין חיטין כוסס (בתמי)", אלא הוא זקוק ל"עזר כנגדו", האשה, שהיא עושה מהחטים מאכל אדם (מהנחה בלתי מוגה).

21 ברכות כד, א. וש"נ.

22 ראה עירובין ע, ריש ע"ב. יבמות ג, א (בתוד"ה מקמי'). כתובות צב, א (בפרש"י ד"ה כבעל). יונת אלם רפ"ב.

הנסמן בסה"ש תרפ"ח ע' 16 הערה 39.

23 ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סכ"א. וש"נ (נעתק ב"היום יום" כח שבט).

24 משפטים כג, ה.

25 משלי יד, ד. וראה לקו"ת האזינו עה, ב.

26 והיינו, שמבלי הבט על כך שבהמה היא למטה ממין האדם, מ"מ, כיון ששרשה היא מבחי' ש"לפני מלך מלך לבני-ישראל" (שלכן יש לבהמה כח - כפשוטו - יותר מאשר לאדם), הנה כאשר הבהמה מונהגת ע"י האדם, יכול האדם להגיע למקום כזה שלולי הבהמה אין בכחו להגיע לשם (מהנחה בלתי מוגה).

בחלקים התחתונים של האדם - אשתו (כגופו) ובניו (ברא כרעא דאבוה), ועד לכוחות הגלויים של הנשמה שירדו למטה והתלבשו בגוף. -
ואילו בביאת המשיח יהיה נפעל עניין עמוק יותר - "עני ורוכב על חמור": אז תתגלה מעלת הגוף על הנשמה - "אשת חיל עטרת בעלה"²⁷, ואפילו בבחינות חיה יחידה שכנפש תהיה עלייה על-ידי בירור החומר.

בביאת המשיח יתגלה השרש האמיתי של יש הנברא, שהאמיתית דיש הנברא הוא יש האמיתי²⁸,

תורה, דהיינו, בהתחלת העבודה - לא היה יכול עדיין החומר והגשם להעלות את האדם עצמו, כיון שהגשם עצמו לא נעשה עדיין קדושה, כמבואר בריבוי מקומות²⁷ שהיתה עדיין הגזירה ד"בני רומי לא ירדו כו"²⁸; הפעולה היתה יכולה להיות רק בדברים המסייעים - עצים ומאכלת - שעל-ידי העבודה בכירור הגשם, יהיו הם באותו זמן מסייעים לקדושה.

אצל משה רבינו, נעשה על-ידי החמור עלייה בעניינים התחתונים של האדם עצמו - כיון

בביאת המשיח תתגלה מעלת הגוף על הנשמה - "אשת חיל עטרת בעלה", ואפילו בבחינות חיה יחידה שבנפש תהיה עלייה על-ידי בירור החומר

ולכן, על-ידי בירור החומר, בירור יש הנברא - תהיה עלייה גם בעצם הנשמה.

ז. [.] זהו גם הרמז במאמר רו"ל "זכו - עם ענני שמיא, לא זכו - עני ורוכב על חמור":

"זכו" - על-ידי עבודה בדברים זכים ורוחניים, אזי יהיה "עם ענני שמיא", גילוי בדרך אור ישר, מלמעלה למטה; "לא זכו" - אם העבודה היא בעניינים שאינם מזוככים עדיין, היינו, עניינים גשמיים וחומרניים, ויבררו ויזככו אותם, אזי יהיה הגילוי של "עני ורוכב על חמור", שעל-ידי ה"חמור" גיעו למקום כזה שהנשמה מצד עצמה אינה יכולה להגיע אליו.

וזהו שאמר יעקב "ויהי לי שור וחמור" - שמצד עבודתו עם לבן דווקא, לברר את הדברים הגשמיים והחומרניים, מוכן הוא לגילוי היותר נעלה של "עני ורוכב על חמור".

ח. ובפרטיות יותר:

תוכן תירוץ הגמרא על הסתירה שבין שני

שלאחרי גלות מצרים ומתן-תורה נעשה זיכוך גם בחומר העולם, עד שהגשם עצמו נעשה קדושה על-ידי המצווה.

- וכידוע ההבדל בין קודם מתן-תורה ולאחר מתן-תורה: קודם מתן-תורה לא היה הגשם כלי שמתאחד עם רוחניות, והעבודה התבטאה רק בכך שהעולם לא יתנגד, ואפילו יסייע להמשכות שעל-ידי העבודה, אבל שהגשם עצמו, בפנימיותו, יהיה קדושה - הרי זה נעשה על-ידי מתן-תורה.

וכמו במקלות והרהטים של יעקב - הנה הגם שעל-ידי העבודה במקלות והרהטים נמשך אור כמו על-ידי מצוות תפילין²⁹, מכל מקום, לא היה זה בפנימיות ובקליטה, והראיה, שלאחרי העבודה לא נשאר אור במקלות, כיון שגם לפני זה לא היה זה בדרך קליטה והתאחדות.

אבל לאחרי מתן-תורה, הנה כאשר מקיימים מצווה בגשם, נעשה הגשם עצמו קדושה, כלומר, גשמיות העולם נעשית כלי לאלקות.

אבל אף-על-פי-כן, גם אז היתה העלייה רק

(27) ראה תו"מ חט"ו ע' 231. וש"נ.

(28) שמו"ר פי"ב, ג. תנחומא וארא טו.

(29) ראה זח"א קסא, ב ואילך. סד"ה ויצג את המקלות - להצ"צ - באוה"ת (ויצא רכג, ב).

(30) משלי יב, ד.

(31) ראה ביאורי הזהר לארמו"ר האמצעי בשלח מג, ג. ובכ"מ.

ימות המשיח תלויים בעבודתנו במשך ימי הגלות - הרי זה נוגע גם לכל אחד ואחד בעבודתו:

בעבודת האדם יש עבודה באופן של "זכו", שכללותה הוא לימוד התורה ועבודת התפילה, שאז אין לו עסק עם העולם; ולאחרי זה באה העבודה של התעסקות בענייני העולם, שכללותה הוא מעשה המצוות שהתלבשו בדברים גשמיים, ועל אחת כמה וכמה ה"כלל גדול" בעבודה: "בכל דרכיך דעהו"³⁷, באכילתו ובשתייתו ובכל ענייניו הגשמיים, ועד גם בכל ענייני החומריים.

והדרישה היא, שגם אלו שנמצאים כל ימיהם בד' אמות של הלכה וד' אמות של תפילה, ואפילו בשעת העבודה בלימוד התורה והתפילה - יהיה אצלם הרצוא, הצימאון וכלות הנפש כמו אצל מי שבא מהשבייה ועומק תחת, כמו שכתוב³⁸ "כן בקודש חזיתך", כמו הצימאון שהיה "בארץ ציה ועייף"³⁹ (כפי שמבאר רבינו הזקן בתניא⁴⁰ המשל מגודל הצימאון של מי שנמצא בארץ ציה ועייף) - שזוהי מעלת ה"תיובתא" בעבודת "צדיקיא" באופן של "זכו".

ועל-ידי זה שפועלים עתה את עניין "רוכב על חמור", אזי במהרה בימינו יתגלה הדבר בגלוי על-ידי משיח צדקנו, שלא זו בלבד שהעניינים החומריים - "חמור" - לא יבלבלו ולא יעלימו ויסתירו, ולא זו בלבד שיהיו הכשר ומסייע בלבד, אלא יגלו את אמיתת עניינם - להעלות ולהביא את האדם למחוז חפצו, עד שבחינת ה"יחידה" תתקשר עם "יחידו של עולם", והיו לאחדים, וענין זה יהיה במהרה בימינו, כאשר יקויים היעוד⁴¹ ש"יהיה הוי' אחד ושמו אחד".

(מהתוועדות י"ט כסלו ה'תשח"י)

תורת מנחם כרך כא עמ' 209-216)

הפסוקים ("ארו עם ענני שמיא", ו"עני ורוכב על חמור") הוא - שבימות המשיח יהיו שני עניינים: (א) הפעולה בנפש האלקית, "לאשתאבא בגופא דמלכא"³² בתכלית, שזהו עניין "ארו עם ענני שמיא", (ב) הפעולה בגוף - שמצד עצמו הוא במעמד ומצב ד"לא זכו" - שיתעלה למעלה יותר אפילו מבחינת יחידה שבנפש, שזהו עניין "רוכב על חמור".

וב' פסוקים אלו קשורים גם עם ב' אופני העבודה - עבודת הצדיקים ועבודת בעל-יתשובה:

עבודת הצדיקים - כלשון רש"י³³ "חסיד מעיקרו", שלא חטא מימיו, והוא מלכתחילה מזוכך ("זכו") - שהנהגתם היא באופן של "ארו עם ענני שמיא", שהולכים ומתעלים בעילוי אחר עילוי, אבל עדיין אין זה תכלית העלייה;

ועבודת בעל-יתשובה - שמצד עצמם הם במעמד ומצב של "לא זכו", אלא שעל-ידי עבודת התורה ומצוות נעשים הם למעלה מצדיקים גמורים, כיון שאצלם ישנו עניין ה"רוכב על חמור".

וזהו גם כללות החילוק שבין יעקב לעשו:

יעקב, שהיה "איש תם יושב אהלים"³⁴, הוא "צדיק מעיקרו", ועבודתו היתה באופן של "ארו עם ענני שמיא".

וכאשר שלח מלאכים לעשו, הוצרך לומר לו היכן אוחו הוא בעבודה מצד עשו, שמצד עצמו הוא במעמד ומצב של "לא זכו". ולכן שלח להודיעו "ויהי לי גו' חמור", שמצד עצמו מוכן הוא גם לעניין "רוכב על חמור", שה"חמור" יפעל עילוי אפילו ביחידה שבנפש.

וזהו גם עיקר העילוי דימות המשיח - "לאתבא צדיקיא בתיובתא"³⁵, שאפילו אצל צדיקים יתווסף גם העילוי של בעל-יתשובה.

ט. ועל-פי המבואר בתניא³⁶ שכל הגילויים של

37) משלי ג, ו. וראה ברכות סג, א. כתר שם טוב סרפ"ב (לו), סע"ד.

38) תהלים סג, ג. וראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סס"ד. וש"נ.

39) שם, ב.

40) פ"ז.

41) זכר' יד, ט. וראה פסחים נ, א. וש"נ.

32) זח"א ריו, ב.

33) סוכה נג, רע"א.

34) תולדות כה, כז.

35) ראה זח"א קנג, ב. לקו"ת דרושי שמע"צ צב, ב. שה"ש נ, סע"ב. ובכ"מ.

36) רפל"ז.

ש'הילדים הרכים' יהיו מוכנים לגאולה

למה נשיא הדור נשאר בגלות

..כאשר עשו אמר ליעקב "נסעה ונלכה ואלכה לנגדך" - השיב לו יעקב ש"הילדים רכים והצאן והבקר עלות עלי ודפקום גו' ומתו כל הצאן", ולכן, "אני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה וגו' עד אשר אבוא אל אדוני שעירה", "בימי המשיח, שנאמר ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו".
כלומר: מצד שלימות עבודתו של יעקב כשלעצמו - היה יכול כבר אז להיות המעמד ומצב של ביאת המשיח ("ועלו מושיעים גו' לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה"); אלא, שה"ילדים" - טוען יעקב - אינם מוכנים עדיין לקבל את אורו של משיח, שכן, להיותם "רכים", ולהיותם בבחינת "צאן ובקר", היינו, שנשמותיהם מבחינת "זרע בהמה" שאין להם דעת (הכרה והרגשה) באלקות, הרי, אם ימהרו אותם ("ודפקום"), אזי "ומתו כל הצאן" - שתהיה אצלם כלות הנפש לאלקות (כיון שאינם יכולים לקבל ב"כלים"), או שתהיה אצלם מיתה כפשוטה מצד שבירת הכלים (כיון שאינם מוכנים עדיין לקבל את אור המשיח).
ובגלל זה נשאר הצדיק בגלות למשך כמה שנים - כדי שיוכל לקחת עמו את צאן מרעיתו ולהביאם לימות המשיח.

ועל דרך זה בנוגע לכל מנהיג ונשיא ישראל בדורו:
נשיא ישראל, מבלי הבט על מעמדו ומצבו מצד עצמו, מניח הוא... את הכול על הצד, ומביט על צאן מרעיתו, וכאשר צאן מרעיתו נשאר בגלות, נשאר גם הוא ("בלייבט ער ליגן")... בגלות, כדי... שיוכל להמשיך ולשמש... "צינור" ו"ממוצע המחבר" שעל-ידו יוכל יהודי... לקשר את עצם הנשמה... עם עצמות ומחות א"ס ב"ה.

וזהו גם הביאור על זה שמנוחתם כבוד של נשיאי חב"ד במקומות שונים בחוץ לארץ - נוסף לכך שממתינים להיכנס לארץ בגאולה העתידה יחד עם צאן מרעיתם ("דער גוף זאָל מיטגיין מיט אָט דעם גוף") - כדי לעזור ולסייע בכל המצטרך לצאן מרעיתם.

(משיחת יו"ד שבת ה'תשי"ד. תורת מנחם כרך יא עמ' 28-30)

נשלמה כל העבודה

לאחרי "מעשינו ועבודתינו" של כל בני-ישראל במשך כל הדורות, כולל ובמיוחד לאחרי גילוי תורת החסידות בי"ט כסלו, שאז התחיל עיקר עניין "יפוצו מעינותיך חוצה", ומוסיף והולך על-ידי רבותינו נשיאינו מדור לדור, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שעל-ידו הופצו המעיינות חוצה בכל קצוי תבל - כבר נגמרו ונשלמו כל העניינים גם מצד (וב)העולם, כפי שהודיע והכריז שכבר נשלמו כל עניני העבודה, גם "צחצוח הכפתורים", והכול מוכן לביאת המשיח.
ומזה מוכן שהמשך העבודה שלאחרי זה (כל זמן שמשיח צדקנו מתעכב מאיזו סיבה) בלתי ידועה ומובנת כלל)) אינו "עבודת הבירורים" (שהרי כבר נסתיימה ונשלמה עבודת הבירורים), אלא, עבודה מיוחדת להביא ההתגלות בפועל בעולם.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת וישלח ה'תשנ"ב - מוגה. התוועדויות תשנ"ב, כרך א, עמ' 365)

אורח בהתוועדות י"ט כסלו

על מי שהערותיו על ה'הדרנים' בהתוועדויות י"ט כסלו היו חשובות בעיני הרבי • גאונות ובקיאות נפלאה לצד התבטלות מעוררת השתאות, מצד אב בית-דין במדינת פילדלפיה • על רובלי-כסף שהופצו לכל עבר מראש הסולם, ועל 'התוועדות קצרה' שלפני ההתוועדות הגדולה • צרור פנינים בפרסום ראשון מהתכתבות ודברי-תורה של הרב יאלעס עם הרבי

עט לכתוב...

אחד האורחים בהתוועדות י"ט כסלו במחיצת הרבי היה הגאון החסיד רבי אפרים אלעזר הכהן יאללעס (תרנ"א-תשמ"ט). במהלך ההתוועדות היה הרבי מזכיר לקהל על חלוקת הש"ס, הנהוגה מאז ימות אדמו"ר הזקן, המשתתפים היו נוטלים כרטיסים מיוחדים וממלאים בהם את שם המסכת שבחרו ללמוד במהלך השנה.

בהזדמנות זו היה הרב יאללעס מגיש את העט שלו לרבי, הרבי היה ממלא את הכרטיס שלו עם שם המסכת(ות) וחתימת יד-קודשו.

הרבי קיבל בתשומת לב מיוחדת את הערותיו של הרב הנ"ל על ההדרנים שהשמיע במהלך ההתוועדויות. כך לדוגמה, בכ' בכסלו תשל"א (אגרות-קודש כרך ז"ך עמ' מג) מתייחס הרבי להערותיו על ה'הדרן' שערך על מסכת עבודה-זרה, ומציין כי בשבת קודש פרשת מקץ ("בשבת קודש שלאחרי החג [=די"ט כסלו]) נתבארו פרטים נוספים.

וכך בעוד הזדמנות:

כל פרט בלשון הלכה שבש"ס (ובמילא - גם

בסיפור הלכתי) צריך להיות בזה לימוד בהלכה זו - דאי-לאו-הכי לא היה מובא. וזהו יסוד ההדרן. בי"ד כסלו תשל"ה (אגרות-קודש כרך ל עמ' מחמ"ט) כתב הרבי איגרת מפורטת המתייחסת להערותיו של הרב יאללעס, למדובר בסיום מסכת סוכה שערך הרבי בו' תשרי תשל"ה, וכך מתחיל הקטע:

להערות-הארות בהמדובר בסיום מסכת סוכה - המשך הסיום היה בהתוועדות שלאחרי זה ומשם מבואר גם להערות. ונקודות אחדות:...

הדברים (שבהם הרבי הוסיף נופך והבהרות) הוכנו לדפוס על-ידי ועד הנחות בלה"ק ונדפסו בשנת תשס"ח כ"הדרן על מסכת סוכה" (23 עמוד).

וראה גם מענה מט' תמוז תשל"ה - אגרות-קודש שם עמ' רנו.

זכה הרב יאללעס בתקופת נשיאות הרבי הריי"צ, והיה בין המוזמנים לפני ההתוועדות הגדולה של י"ט כסלו להתוועדות קטנה וקצרה בדירת כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ בהשתתפות זקני החסידים. בהתוועדות אמרו 'לחיים' וניגנו ניגונים.

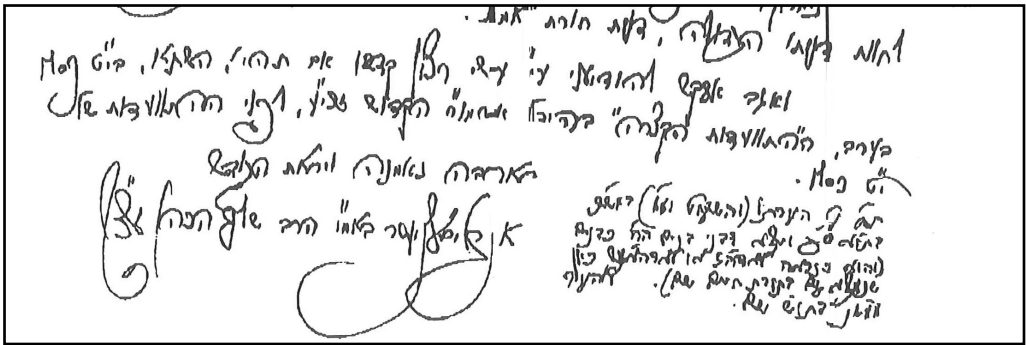

"חווה-דעת תורת אמת"

אור ליום א' פ' וישלח תשכ"ה הוא כותב מכתב לרבי בעניין בני בנים: ("הוד כבוד קדושת נשיא דורנו, אדמו"ר התשיעי [=מהבעש"ט] שליט"א") "ולא נעלם ממני הגהת הגר"א ביורה-דעה סימן ר"מ סעיף כ"ד כשיטת הירושלמי וראייתו מבראשית-רבה פרשה צ"ד, ואנן נאמר דהוראת אדמו"ר-הזקן והצמח-צדק כשיטת הבבלי [ביבמות ס"ב], דהוא בתראה, וראייתם מפרקי-דרבי-אליעזר והגדול פרק ל"ו... לכן אבקש ממרן כבוד-הדרת-גאונו שיחי' לחוות דעתו הגדולה, דעת תורת אמת".

הרבי לפילדלפיה: שנה אחת אני מקבל בעיצומם של ימי החנוכה גלויה בדואר, בכתב ידו היפה והמיוחד של הרב יאללעס, ובו הוא מאחל לי מזל טוב וברכות לרגל יום הולדתי. התפלאתי מאוד. הכרתי את הרב יאללעס שנים רבות, אך זו לי הפעם הראשונה שהוא מברכני ליום הולדתי. הרמתי טלפון לביתו של הרב יאללעס ושאלתי אם אפשר לשוחח עמו. נעניתי בחיוב ושאלתי מה נשתנתה שנה זו מכל קודמותיה.

הרב יאללעס סיפר לי: במהלך התוועדות י"ט כסלו השתא שאל אותי הרבי במפתיע: "עם מי באתם הפעם להתוועדות?", כי לפעמים הייתי מגיע עם הרב אברהם שם-טוב. לפעמים עם בעל-

מענה הרבי בכתב יד קודשו על מכתבו של הרב יאללעס

הבית חשוב אחר שלנו. "עם הרב ליפסקר", השבתי לרבי. "הרי יש לו היום יום הולדת", אמר הרבי. ולכן שיגרתי לך מכתב ברכה.

ויברכני – בגללך

במכתב משנת תשכ"ו מתייחס הרב יאללעס בין השאר לדברים ששמע מהרבי בשנת תש"ח: "דכירנא [=זכורני] בקיץ שנת תש"ח הייתי ביום כ' מנחם-אב בכרוקלין... ונכנסתי ללשכת כ"ק עט"ר הרמ"ש שליט"א ומצאתיו לומד מסכת תענית, ואמר לי (איני זוכר אם היה "בשם אומר") כי לימוד הגמרא מסכת תענית וסיומו ביום היארצייט מחשבין כתענית. אמצא חן בעיני אדוני הנשיא שיחי' להודיעני (אם אפשר) מקור מנהג זה".

הרבי ציין על-כך:

תשואת-חן על הערתו (והשקלא-זטריא ומראי-מקומות) כמה שכתוב בתורה-אור סוף פרשת ויצא דבני בניך הרייהם כבנים (והוא כנראה לאדמו"ר הזקן או לאדמו"ר האמצעי כיון שנמצא גם בתורת חיים שם). ולהעיר ממה שנאמר בתורה שלמה שם. הרב יאללעס ביקש מהרבי: "ואגב אבקש להודיעני על-ידי עושי רצון קדשו אם תהיה השתא, בי"ט כסלו בערב, ה'התוועדות הקצרה' בהיכל אדמו"ר הקדוש זי"ע לפני ההתוועדות של י"ט כסלו".

מזל-טוב לשליח

סח הרה"ח ר' שניאור זלמן ליפסקר משלוחי

פיזור צדקה בערב סוכות

הנה עוד מכתב מיוחד:
"בס"ד. יום ד' לס' אתה עתה ברוך ה' כ"ו חשון
תשל"ד

"הוודן כ"ק אדמו"ר נשיא הדור ואספקלריא
המאירה שליט"א.

"שבח והודי' להשי"ת כי שבתי מביה"ח הביתה
לחיים טובים ולשלום. עדיין אפי' לון רפוי כוח,
אבל הרופאים המומחים שבעי רצון מאופן וסדר
הרפואה, כי לא רק שהמרה היתה לקוי' ר"ל, אלא
שגם הכבד היתה צרובה (inflamed), ולפי דעתם
של הרופאים היתה הרפואה צריכה להיות ארוכה
וממושכה, ונתפלאו ממהירות הרפואה ואמרו כי
רק התפילות עזרו לכך. ברוך השי"ת בעד חסדיו
הגלויים, כה לחי, להשלמת רפואת ובריאות גופי.
ור"ב [=ורצוף בזה] המחאתי לחודש כסלו לקופת
השנה כנהוג.

"בדרך קריאתי בשיחות אד"ש (בימי חליי)
מצאתי בשיחת י"ג תשרי העל"ט [=העברה עלינו
לטובה] שהביא לשון אדמו"ר האמצעי נבג"מ
בסידור לערב סוכות: צריך לפזר מעות לעניים
בערב סוכות. ומקורו מפרי עץ-חיים, דד' ימים
הם מלעילא לתתא, אם כן ערב סוכות הוא מלכות
וצריכין לאקמא שכנינתא מעפרא. וכאשר ידעתי כי
מרן אד"ש חפץ לשמוע כל הגה של סיפור ועובדה

מצדיקים, הנני רושם כאן עובדה ידועה ונאמנה
מכ"ק אאזמו"ר הצדיק רבי אורי הכהן בהחסיד
המקובל ר' אפרים צבי הכהן, תלמידו ושאר-בשרו
של אא"ק הצדיק רבי אורי השרף מסטרעליסק
זכותם יגן עלינו:

"בכל ערב חג הסוכות היה אבי מורי זקני
מתפלל בהשכמה (בסאמבור היה קורין "בהשכמה"
קודם שעה 10 לפני הצהריים). אחר-כך מיהר
לטבול עוד הפעם במקווה להכנת הנחת הסכך
על הסוכה. כשבא מהמקווה לבש את ה'גרינעם'
חאלטא [=סירטוק ירוק], שהיה בו שני כיסים
עמוקים, אחד מימין ואחד משמאל. ובהם הניח
את כל ה'פריונות' שאסף מהפראווען (= 'חידודות'
בלשוננו), שעלו לכמה אלפים רובל-כסף, וכה
עלה על הסולם של הסוכה והמקורבים הושיטו לו
חבילות סכך. כל החצר סביב הייתה מלאה עניים
ואביונים, והוא הקדוש פיזור שטרות רובל-כסף
לכל צד, וכל חבילה וחבילה. לפעמים אפס הכסף,
ולווה מהמקורבים כל המעות שהיה אצלם שם,
וכה גמר הנחת הסכך. ידיעה זו הוא ידיעה ברורה
וגם של ראייה בעינינו.

"אפרים אליעזר הכהן בן אלתר שיינדל
להשלמת רפואת גופו ונפשו
"ו'ז'וגתו] גיטצא פעסי" בת חי' לבריאות-הגוף
ולמאירת עינים".

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

פרשת וישלח

ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה (לבו)

עיקר רכושו של יעקב היה צאן, כפי שלמדנו בפרשה הקודמת (ל, מג) "ויפרוץ האיש מאוד מאוד ויהי לו צאן רבות", וממכירת צאנו קנה גם "שפחות ועבדים וגמלים וחמורים" (ראה פרש"י שם). אם-כן, מדוע לא נכתב "צאן" לפני "שור וחמור"?
מבאר כ"ק אדמו"ר:

צאן - רומז להתבטלות, שפלות והכנעה. שור - לתוקף, גדלות וחוזק.
באומרו "ויהי לי שור וחמור וגו'" התכוון יעקב להודיע לעשיו את הזכויות והכוחות הנעלים שיש לו, מתוך תקווה שמידע זה ירתיע את עשיו מלבצע את מזימתו הרעה.
לכן הודיעו יעקב בתחילה: "ויהי לי שור" - המורה על תקיפות וחוזק, ולאחר מכן הוסיף גם צאן - לרמז שיש לו גם התבטלות לה', וממילא תוקפו אינו תוקף פרטי, אלא תוקף דקדושה.
אולם, הקדמת "שור" ל"צאן" היא רק כלפי עשיו, כדי להרתיעו, אך יעקב כשהוא לעצמו - עיקר עניינו הוא "צאן רבות", התבטלות להקב"ה.

(ליקוטי שיחות כרך טו, עמ' 255 ועמ' 257)

קטונתי מכל החסדים (לביא)

שמא משהבטחתי נתלכלכתי בחטא ויגרום לי להימסר ביד עשיו (רש"י)

כיצד יעקב אבינו, בחיר האבות, חשש שמא נתלכלך בחטא חס ושלום?
אלא בכל פעם שאדם מתעלה ברוחניות, נחשבת דרגתו הקודמת לחטא (במובן של חיסרון, כמו שכתוב, "והייתי אני ובני שלמה חטאים").
'חטא' זה הוא לא רק מפני שכעת נדרשת ממנו עבודה שלמה יותר, ואם יקיים את המצוות באותה התלהבות וכוונה כפי שקיימן קודם לכן - לא יהיו אלה מצוות שלמות. אלא עוד זאת, אף המצוות שכבר קיים עד כה - נגרעות עתה משלימותן ונעשות חסרות ('חטאים') לגבי דרגתו הנוכחית.
וזהו שאמר יעקב: מכיוון שהקב"ה השפיע לי רוב חסדים, ירא אני שמא עתה, בדרגתי הנעלית יותר ("משהבטחתי") - מעשיי הקודמים הם בבחינת 'חטא', 'נתלכלכתי בחטא'.

(ליקוטי שיחות כרך ה עמ' 396)

* * *

יש לשאול, הרי כבר עברו רוב שנותיו של יעקב (שהרי באותה שעה היה בן ע"ז שנה) ו"כיוון שיצאו רוב שנותיו של אדם ולא חטא, שוב אינו חוטא", ומדוע אפוא חשש מהחטא?
ויש לומר, שאין הפירוש שנרמז ליעקב שהיה חיסרון בעבודתו, אלא שלעבודתו לא הייתה שום תפיסת מקום בעיניו. להיותו בטל בעצם, הגיע לדרגה שבה אין למציאות הנבראים ועבודתם שום תפיסת מקום בעיניהם.

(ליקוטי שיחות, כרך טו, עמ' 276)

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת וישלח

י"ג בכסלו

יום המישי,

ח"י בכסלו

היום - סיום לימוד ספר התניא בסדר הלימוד ד'ח'ת"ת', כתקנת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע.⁵ [וכן נהגו לסיים את לימוד לוח 'היום יום'. וראה להלן]. יש לסיים עד צאת הכוכבים של יום י"ט כסלו,⁶ את המסכת שקיבל עליו כל אחד ואחד בחלוקת הש"ס אשתקד. בתפילת מנחה אין אומרים תחנון!⁷

"לפני ראש-השנה של חסידות צריכים גם-כן [את] ההקדמות על-דרך [ההכנות וכו'] דימי הסליחות וחודש אלול"¹. הפטרה: "חזון עובדיה... והיתה לה' המלוכה" (עובדיה פרק א)².

יום ראשון,

י"ד בכסלו

מוצאי-שבת קודש

סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה: כל ליל מוצאי-שבת.

* יום חתונת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו עם הרבנית מרת חיה-מושקא ע"ה, בת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע - ביום ג' פרשת וישלח, י"ד בכסלו תרפ"ט, בעיר ורשה.³

מעלת היום, בלשון הרבי:⁴ "בכלל, חתונה היא עניין כללי אצל איש פרטי. אולם אצלי, הרי היתה זו הדרך לכך שהוכנסתי לעניינים הכלליים... והרי זה היום בו נוצר הקשר שלי עמכם, יעזור השם-יתברך שנראה פרי טוב בעמלנו".

1) ספר-המנהגים עמ' 92.

2) ספר-המנהגים עמ' 32. לוח כולל-חב"ד.

3) (כן הוא האיות של שם העיר אצל רבותינו נשיאינו) פרטי העניינים דאז נלקטו בספר 'ימי מלך' (ח"א) פרק עשירי. וראה גם 'תורת מנחם - דרושי חתונה' (קה"ת, תש"ס) מאמרי החתונה, ומאמרי הרבי המיוסדים וכו' על המאמרים הנ"ל.

4) תורת מנחם כרך י, עמ' 206. 'ימי מלך' שם עמ' 272.

5) וראה להלן הערה 50.

6) שיחת ש"פ שמות תשי"ג, 'תורת מנחם - התועודיות ח"ז עמ' 291. וראה גם סה"ש תש"ד עמ' 50, שי"ט כסלו הוא "שמחת תורה של פנימיות התורה", ובשמחת תורה "מסיימים ומתחילים את התורה".

לשאלה אודות אדם שלא יכול היה לסיים את המסכת דחלוקת הש"ס עד י"ט בכסלו, האם צריך להשלימה אחר-כך, והאם יש איזה עניין לסיים עד כ"ד בטבת [תאריך חלוקת הש"ס בשנים תרס"ג-תשי"ב, כמובא לקמן], ענה הרבי: "וכל ההקדס ישונה, כמו"ן" (נדפס ב'כפר חב"ד', גיליון 927 עמ' 21).

ל'סיום' עצמו: בליובאוויטש אמרו בסיום מסכת רק 'הדרן עלך' ושמות בני רב פפא, ותו לא, וסיימו בקדיש דרבנן רגיל (רשימת דברים להרב חזקוני ח"ד עמ' רט). ובדורנו: הרב בנימין שי' אלטהוויז, כשהיה 'חיוב' בשנת אבול על אביו הרב פנחס ע"ה, שאל את הרבי איזה קדיש לומר בסיום מסכת, והוסיף שראה בהתועדות של הרבי (כ"ד טבת תשי"ב, הפעם היחידה שנערך 'סיום' ממש בהתועדות, ולא רק שהרבי אמר 'הדרן') שהרב מאיר אשכנזי ע"ה אמר קדיש 'של הגמרא' (= "בעלמא דהוא עתיד..."). וענה הרבי: "אצלי זה חידוש, מלבד הפעם הזאת לא ראיתי זאת מעולם" (תודה להרב מיכאל שי' זליגואן). וכן ל' הש"ך יו"ד סי' רמו ס"ק כז, וכו"מ באג"ק ח"ד עמ' שעה, עיי"ש. וע"ע 'בית חיינו' גיליון 50 עמ' 4, ויש ליישב.

לגבי ההמשך, להעיר מהתועודיות תשמ"ה ח"ג עמ' 1700, שמשמע שאומרים את הבקשה "כשם שסיימת...".

האומרים את נוסח הקדיש שבגמ' (שאין בו "ויצמח פורקניה"), וכן את "הערב נא" דשם, צריכים לתקן בהם כנוסחונ.

תכנון ההתוועדויות ברוב עם:

* יש להכין "תכנית מפורטת אך לנצל יום זה [י"ט בכסלו] להפצת המעיינות, ובאופן שיהיה רישומו ניכר במשך השבועות והחודשים שלאחרי זה, כיוון שנקרא ראש-השנה לחסידות ודרכי החסידות".⁷

* "פשט המנהג, אשר עיקר ההתוועדות די"ט כסלו הוא באור ליום כ' כסלו, כי הגאולה מהמאסר היתה בעת תפילת מנחה, שלוש שעות אחר זה היה בדירת מנגד בייסורים נפשיים וכו".⁸

"בכל זה, הרי בכמה וכמה מקומות מתוועדים גם באור לי"ט כסלו, וברכת חסידים עליהם תבוא.

"בכלל, שני אופנים בהתוועדות:

"א) לסדרה במקומות רבים בעיר, בכדי שישתתפו גם אנשים כאלו אשר למקום אחר לא היו באים. (ב) לאסוף כל המתוועדים במקום אחד, אשר אז הנה - ברוב עם הדרת מלך, ההתוועדות תהיה עם הזקנים והגדולים שבחבורה וכו".

" ריבוי הכמות, או עילוי האיכות, וידועה השקלא-יטריא מי מהם עדיף..."

"והצעתי בזה, אשר בלילה הראשון, אור לי"ט כסלו, יתוועדו במקומות שונים" (ויודעו שם אודות ההתוועדות דלמחר). ולמחרת, אור לכ' כסלו, יתאספו במקום אחד להתוועדות..."¹⁰

* כדאי ונכון שכל אחד ואחד יערוך התוועדות (ומה טוב - ג' התוועדויות, "בתלת זימני הווי חזקה" - אחת בעצמו ושתים על-ידי שלוחיו, או שמשותף בעצמו בשלושתן כיוון שנערכות בזמנים שונים - בליל י"ט בכסלו, ביום י"ט בכסלו, ובפרט קרוב לסיומו ובאופן שיומשך גם בליל כ' בכסלו¹¹) - עם

עצמו (בכל עשר כוחות נפשו), עם בני ביתו, עם חבריו וידידיו וכיו"ב - כדי להרגיש עוד יותר שכל אחד ואחד הוא גם משפיע, וכמו שכתוב (בשייכות להגאולה) "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם".¹²

* הצעות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לאחד מראשוני שלוחיו, בקשר לעריכת התוועדות י"ט בכסלו בשייכה¹³:

לפרסם מראש את תאריך ההתוועדות ואת סיבתה בקצרה בעיתונות הנקראת על-ידי יהודי המקום; להכין מבין התלמידים כאלו שיחזרו מאמר או על-כל-פנים ענין של דא"ח; וכן לסדר קבוצת מנגנים מהם בסדר מסודר, שבזה תהיה רוממות רוח לתלמידים, ובטח יעורר הדבר ביניהם גם 'קנאת סופרים', וכן יעשה את הרושם המתאים על אנשי העיר והסביבה.¹⁴

* אף במוסדות לבנות הציע¹⁵, שינאמו על פרשת החג גם אחדות מהתלמידות, אף שעל-פי הרוב מסייעים להן בעריכת הנאומים, כי חשובה ההשתתפות מצידן, וגם עצם הדבר שהן נואמות - ערך רב לו.

* מסיבות והתוועדויות י"ט בכסלו שייכות גם לשבתות שלפניו ושללאחוריו.¹⁶

יום שישי

חג הגאולה - י"ט בכסלו¹⁷

ביום זה לפנות ערב, יצא כ"ק אדמו"ר הזקן נבג"מ זיע"א לחירות מבית האסורים ממאסרו הראשון בפטרבורג בשנת תקנ"ט¹⁸. מאחלים בלשון יחיד: "גוט יום-טוב - לשנה טובה

(7) אג"ק חט"ז עמ' קלב.

(8) הגאולה הייתה לאחר חצות היום (בעת תפלת המנחה), ונמשכה בתוך הלילה דכ' בכסלו (לאחרי ג' השעות וכו' עד שהגיע לדירת החסידים), ומטעם זה נהגו רבותינו נשיאינו לסדר ההתוועדות די"ט בכסלו - באור לכ' בכסלו. ומכיוון שנהגו כן ברבים ובפירסום - הרי זו הוראה לרבים (ספר-השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 155, וש"נ). וראה התוועדויות תשמ"ט ח"ב עמ' 7.

(9) בכל מקום ומקום האפשרי - ספר-השיחות תנש"א ח"א עמ' 178, תשנ"ב ח"א עמ' 166.

(10) אג"ק ח"ה עמ' מח. ספר המנהגים עמ' 93.

(11) ש"פ וישלח תנש"א.

(12) סה"ש תשנ"ב ח"א עמ' 166.

(13) בעיר מרקש במרוקו, אג"ק ח"ח עמ' קמו.

(14) בקשר לביקורת על הזמנת אישי ציבור שלעת-עתה אינם שומרי תורה ומצוות וכו' לאירועים כיו"ב - ראה תגובת הרבי שנדפסה ב'התקשרות' סוף גיליון ז'.

(15) אג"ק ח"י עמ' קצח.

(16) אג"ק ח"ד עמ' סו.

(17) ביי"ט בכסלו, לבש כ"ק אדמו"ר בגדי שבת (יומן תשכ"ה אות קנו, 'כפר חב"ד' גיליון 692 עמ' 32.

(18) פרשת היום ב'ספר התולדות - אדמו"ר הזקן', כרך ג, תשמ"ו. מסמכים מקוריים בקובץ 'כרם חב"ד', גיליון 4, מכון 'אהלה שם - לויבאוויטש' תשנ"ב.

אבותינו - מהבעש"ט - יהיו בעזרכם. קבלו עליכם ללמוד דא"ח באמת, וחיו. היהוהו מאוד ביום הזה כי קרוש הוא. לחיים ולברכה!²⁵

נוהגים לנגן (=לזמר) בחג הגאולה את הניגון הידוע על הפסוקים "פדה בשלום נפשי"²⁶. בתקופת שונות²⁷ הורה הרבי לנגן ניגון זה בהתוועדות, ופעם אחת הורה לנגנו כבר בשבת מברכים חודש כסלו²⁸. אף לסיום ההתוועדויות בתקופת י"ט כסלו, לפעמים היה הרבי, בצאתו מההתוועדות וגם בשבת-קורש הסמוכה וכדומה, מתחיל לשיר "פדה בשלום" או את סיום הניגון "ואני אבטח בך"²⁹.

החלטות טובות: "בקביעות עתים לתורה הנגלית ודא"ח ברבים, וחיווק דרכי החסידות באהבת רעים"³⁰, וכן "בעבודת התפילה ואהבת ישראל"³¹, ו"בקיום המצוות באור והתלהבות, וכל זה - באופן דמוסיף והולך"³² בג' הקווים דתורה עבורה וגמ"ח³³, בלימוד הרמב"ם, ג' פרקים ליום³⁴, לסייע גם בממונו למוסדות רבותינו נשיאנו³⁵, ולצאת ב"קריאה לכל אחב"י שליט"א אשר ליכם ער ל'קול ילד בוכה' - לפעולות נמרצות בהפצת התורה בכלל והפצת מעיינות החסידות³⁶ בפרט, הלימוד והמעשה גם יחד,

- (25) היום-יום ח"ב, ממכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, י"ט כסלו תרפ"א. המכתב טרם נדפס לע"ע בסידרת אג"ק שלו, וראה שם ח"א עמ' קכב.
- (26) עד סוף המזמור - ספר-הניגונים, ח"א ניגון נ"ה.
- (27) כגון: שיחת י"ט בכסלו תשכ"ב סכ"ג, תשכ"ד ס"א, ש"פ מקץ תשכ"ד ס"א.
- (28) ראה שיחת ש"פ תולדות תשי"ד ס"א, ועוד.
- (29) ס' 'חג החגים' (להרה"ח ר' מיכאל אהרן שי' זליגאן, ברוקלין תשנ"ט) עמ' 66.
- (30) 'היום-יום' דהיום.
- (31) אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"י עמ' שכב, ח"ט עמ' שנד.
- (32) אג"ק חכ"ב עמ' עו.
- (33) סה"ש תש"ח ח"א עמ' 182, תנש"א ח"א עמ' 191, ועוד. ומובן ופשוט שבהתוועדות גופא צריך שיהיו ג' הקווים: תורה - לחזק מתורת רבותינו נשיאנו. עבודה, תפילה - באמירת 'לחיים' כאשר מברכים איש את רעהו. גמ"ח - לתת לצדקה, ולעודד איש את רעהו (סה"ש תשנ"ב ח"א עמ' 166. התוועדויות תשמ"ט ח"ב עמ' 8).
- (34) סה"ש תנש"א עמ' 191.
- (35) אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"א עמ' תקנ. ח"ב עמ' תעד.
- (36) חוצה - החל מה'חוצה' שבנפש, היינו שלימוד החסידות, בחינת ה'יחידה' שבתורה שקשרה עם ה'יחידה' שבנפש, חודר בכל מציאותו וכוחות נפשו (שיחת ש"פ וישלח תש"נ).

בלימוד החסידות ודרכי החסידות תכתב ותחתם"¹⁹. י"ט בכסלו נקרא על-ידי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ "חג החגים"²⁰.

י"ט בכסלו הוא 'מתן תורה' דפנימיות התורה²¹. כיוון שי"ט בכסלו הוא 'ראש השנה לחסידות', ניתן עדיין להשלים בו כל מה שחסר עד אז²². יום-ההילולא: יום זה הוא יום ההסתלקות-הילולא של אדמו"ר רבי דובער, הרב המגיד ממזריטש נבג"מ זיע"א (בשנת תקל"ג, ומנוחתו-כבוד בעיר אניפולי)²³. התוועדות²⁴:

"הזקנים, הצעירים גם הנערים, עבדו את ה' וקבלו עליכם עול מלכותו יתברך. דעו כי ביום הזה כל

- (19) כמו בר"ה (ס' המנהגים עמ' 56) - התוועדויות תשמ"ט ח"ב עמ' 4. הברכה - לוח 'היום-יום' דהיום.
- בסה"ש תש"ב עמ' 19 נמסר, שמנהג חסידי אדה"ז היה לומר 'גוט יו"ט' לפני ואחרי מעריב, ובמשך כל המעל"ע די"ט בכסלו כשחסידי נפגשים.
- (20) אג"ק שלו ח"ז עמ' 5. הקדמת 'היום יום'. נתבאר בלקו"ש ח"ה עמ' 436, חכ"ה עמ' 385.
- (21) ספר-השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 483, ועיי"ש שגילוי למעלה מגילוי פנימיות התורה לע"ל.
- (22) לקוטי-שיחות ח"ב עמ' 468.
- (23) תולדותיו בס' 'רבי דובער - הרב המגיד ממעזריטש', הוצאת קה"ת, תשל"ה.
- (24) בליבאוויטש היו עורכים סעודה (ראה אג"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"ד עמ' עג. אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"א עמ' סט), וכן בבתי-יכנסת חב"ד בכל מקום (אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ה עמ' תמג) ובה אכלו 'שווארצע קאשע' - זכר למאכל אדה"ז בהיותו במאסר - ובבישול והכנת ה'קאשע' ראו זכות מיוחדת (ראה סה"ש תרנ"ץ ס"ע 250).
- בזרנו וערכת התוועדות י"ט כסלו 'ברוב עם - הדרת מלך' ללא סעודה, וכהוראה לוועד כפר-חב"ד (אג"ק חט"ז עמ' קז): "במ"ש בהנוגע להסעודה, בכלל ראוי שבעיקר יהיה מיני מזונות, אלא שכיות ממנין יטלו ידיהם לסעודה כדי שיוכלו לברך ברכת המזון בעשרה, משא"כ האורחים שלא תמיד נשארים... לברמה"ז... נוסף על הקושי בנט"י כדבעי", ולמעשה אף הרבי לא היה נוטל ידיו: "משנת תש"א ואילך, בכל שנה ביום י"ט כסלו הכינו גבאי ביהכ"נ סעודה לכבוד יו"ט ואח"כ עלו (מי שזכה להיכנס) להתוועדות כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע - **למזונות ומשקה** - אבל כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לא נטל ידיו לסעודה אחרי הנ"ל, להוציא פעם אחת בי"ט כסלו תשי"ב" (הרה"ח רי"ל שי' גורנר). מאידך, בכמה מקומות של ציבור אחב"י הספרדים שהורגלו בסעודות-מצווה גדולות מסודרות ואין חשש כהנ"ל, יש שהחזירו עטרה ליושנה.

ומתוך התלהבות חיות ואור³⁷.
חלוקת הש"ס:

עצם עניין חלוקת הש"ס הוא מנהג קרום בישראל, ובלשון כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע³⁸: "המנהג הקדום בתפוצות ישראל לגמור כל הש"ס בכל שנה ושנה בכל עיר ועיר, ובמקום שאפשר - בכל בית-כנסת ובית-מדרש על-ידי חלוקת המסכתות". וידועה השתדלות כ"ק אדמו"ר הזקן בזה, וזה לשונו³⁹: לגמור כל הש"ס⁴⁰ בכל שנה ושנה ובכל עיר ועיר לחלק המסכתות על-פי הגורל או ברצון, ועיר שיש בה מגינים הרבה - יגמרו בכל מגיין ומגיין, ואם איזה מגיין קטן מהכיל - יצרפו אליהם אנשים מאיזה מגיין גדול, בכל ישונה, חוק ולא יעבור.

כל אחד ישתתף בזה על-ידי לקיחת מסכת אחת. ומה טוב, באם הרבר ביכולתו, לקחת שתי מסכתות או יותר⁴¹. כראי וראוי שההתחייבות על לימוד המסכת תבוא בכתב, וליתן הכתב בידי אחר, שהרי רואים שזה פועל תוספת כוח וזירוז גם אם יהיו קשיים בדבר, בודעו שיכולים לשאול ולברר אצלו האם אמנם קיים את הבטחתו⁴².

אדמו"ר המהר"ש כותב: "ולכל הפחות צריך כל אחד ללמוד מסכת גמרא בשנה"⁴³. על-פי זה נהגו מאז לסדר חלוקת הש"ס ביום חג הגאולה י"ט כסלו. משנת תרס"ג ואילך, מפני אפס הפנאי ב"ט כסלו, נהגו בליובאוויטש חלוקת הש"ס בכ"ד טבת - יום ההילולא של רבינו הזקן, ומשנת תשי"ג שוב נקבע המנהג דחלוקת הש"ס [על-ידי הרבין] - ל"ט כסלו⁴⁴. כשהיה כ"ק אדמו"ר מהורש"ב בזמן חלוקת הש"ס

בחול, היה מודיע במברק איזו מסכת הוא לוקח⁴⁵.
בחלוקת הש"ס יש כמה עניינים⁴⁶:

(א) תלמוד תורה של המסכתא אשר לקח לחלקו.
(ב) לימוד המסכתא בתור חלק מלימוד כל הש"ס. (ג) כאילו לומד (בשותפות) את כל הש"ס כולו. (ד) נחשב כלימוד בעשרה ויותר. (ה) מקנה ומזכה לכל אחד ואחד מהמשתתפים חלק בלימודו.

"בטח ידביקו בכותלי בית-הכנסת רשימת המשתתפים בחלוקת הש"ס, ויהיה לחיזוק ולזיכרון טוב בהיכל ה', והוא מנהג ליובאוויטש"⁴⁷.
ואותם הנמצאים במקום אשר, מאיזו סיבה שתהיה, הוא "קטן מהכיל" לחלק כל הש"ס - מצטרפים לחלוקת הש"ס הנעשית בבית מדרשו של הרבי ע"י "מחנה ישראל"⁴⁸.

שיעורי תורה: "לשאלתו מה ילמוד בהמעת-לעת דיום הבהיר... י"ט כסלו... מובן שהלימוד צריך להיות בתורתו של בעל השמחה והגאולה, זאת אומרת, תורת חסידות חב"ד, אם בספריו (כמו ספר התניא, תורה אור ולקוטי תורה) או (ביחד עם הביאורים שנתוספו) במאמרים ושיחות של רבותינו נשיאינו"⁴⁹.

בסיום התוועדות י"ט כסלו תשי"ב, קודם ברכת המזון, ציווה הרבי להכריז "שמי שלא סיים עדיין את התניא - ... יסיימו. ולבסוף הוסיף, שלא-ר דווקא כעת, אך שלא יפסיקו בין 'חתן תורה' לחתן בראשית"⁵⁰.

ביום י"ט בכסלו מתחילים ללמוד שוב שיעורי לימוד התניא (והפעם - לשנה מעוברת), מתחילת הספר, כפי שנחלקו לימי השנה על-ידי כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע.

תחילת הלימוד היום צריכה להיות בעניינים

37) אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו חכ"ב עמ' ע.

38) אג"ק שלו ח"י עמ' סא-סב.

39) אגה"ק ד"ה 'הוכח תוכיח', שבסו"ס התניא.

40) נוהגין לחלק "כל הש"ס כולו" גם המסכתות שאין בהן גמרא (כמו זרעים וטהרות), וגם תמיד ומידות (אף שאין אלא סיפור דברים) - סה"ש תשנ"ב ח"ב עמ' 487 הערה 114.

41) שם עמ' 491.

42) שם עמ' 490.

43) היום-יום י"ח אדר-ב, ובעניינינו, סה"ש תשנ"ב ח"ב עמ' 499.

44) סה"ש עמ' 492. ובמקור: 'תורת-מנחם - התוועדות'

תשי"ג ח"א (ז) עמ' 216.

45) ס' ליובאוויטש וחייליה עמ' 45.

46) מכתב בסה"ש שם עמ' 497.

47) ממכתב בסה"ש תשנ"ב עמ' 496. 'בית חינו', גיליון 117 עמ' 29.

48) ספר-המנהגים שם.

49) אג"ק ח"כ עמ' סא.

50) תורת מנחם כרך ד, עמ' 200. וכנראה הפירוש, שמייד אחר שיסיימו, גם יתחילו מחדש [ולכאורה גם בזמן המקורי של הסיום, ח"י כסלו, שידך להתחיל, אף שטרם הגיע זמנו - כמו בשמח"ת שמתחילים לקרוא 'בראשית']. וראה הגירסא שב'תורת מנחם - התוועדות' תשי"ב ח"א עמ' 200.

שבהם הקפידו לטבול: "חסידים נוהגים לטבול לפני תפילת שחרית די"ט כסלו, כמנהג המקובל מחסידים הראשונים בשם מורנו הבעש"ט, שבערב שבת ובערב יום-טוב, כמו גם בשבת ויום-טוב שחרית טובלים במקווה"⁵².
 אין אומרים תחנון¹.

שהזמן-גרמא, ולכל לראש ב'לשון הרב' שבתחילת לוח 'היום יום' (במעלת יום י"ט בכסלו. ואפשר למצוא בו שייכות לכל יום, גם כשאין הקביעות מתאימה, ובפרט כאשר יהיו 'מונחים בזה')⁵¹.
 שחרית: בעבר, כשעדיין לא התפשט המנהג לטבול במקווה בכל יום, היה י"ט כסלו מהימים

51 שיחת ליל י"ט בכסלו תשמ"ט ס"ב ('תורת-מנחם - התועדויות' ח"ב עמ' 4), ועיי"ש במעלת לוח זה בכלל. ואכן רבים מאנ"ש נוהגים ללמדו כסדרו מידי יום ביומו (וידוע שהרבי הקפיד שידעו אותו), בציבור או ביחידות, ולסיימו ולהתחילו מחדש היום.

52 סה"ש תש"ב עמ' 19. הובא בספר-המנהגים.

לזכות
 אנשי החסד הדגולים
 הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
 ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
 בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש